

Luokės g. 73, LT-87140 Telšiai, (adresas korespondencijai: Sedos g.35, LT-87101 Telšiai)
a/s LT504010042800010891, AB DNB bankas, Banko kodas 40100, KA-8704
Įmonės kodas 180878484, tel. (8-444) 22 391, faks. (8-444) 69 205, el.paštas lpua.info@gmail.com

Lietuvos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto
Pirmininkui Algimantui Salamakinui,
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius
el. p. priim@lrs.lt

2014-10-10 Nr. P-92/2014

LR Aplinkos ministerija,
Aplinkos ministrui Kęstučiui Trečiokui,
A.Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius
el. paštas info@am.lt

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija,
Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius
rastine@regula.lt

DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS PATVIRTINTO „NUOTEKŲ VALYMO KAINOS UŽ PADIDĖJUSIĄ IR SPECIFINĘ TARŠĄ SKAIČIAVIMO TVARKOS APRAŠO“

Valstybinė kainos ir energetikos kontrolės komisija (toliau Komisija) 2011-07-29 nutarimu Nr. 03-217 patvirtino „Nuotekų valymo kainos už padidėjusią ir specifinę taršą skaičiavimo tvarkos aprašą“ (toliau Aprašas). Šiuo metu svarstymo stadijose yra daugelis teisės aktų reglamentuojančių geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo santykius.

Lietuvos pieno ūkių asociacija (toliau – Asociacija) išanalizavusi ketinamą įteisinti reglamentavimą, pateikia savo pastabas bei išvadas dėl Nuotekų valymo kainos už padidėjusią ir specifinę taršą skaičiavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas).

Pirma, tiek galiojanti tiek įsigaliosianti nuo 2014 m. lapkričio 01 d. LR Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo 34 str. 8 p. (įsigaliosianti redakcija) nurodo, jog nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainos abonentams (išskyrus vartotojus) nustatomos atsižvelgiant į išleidžiamų teršalų kiekį, pobūdį ir koncentraciją.

Kaip matyti iš teisinio nuotekų tvarkymo paslaugų kaina įvertinama ir nustatoma trijų kriterijų pagalba, todėl visiškai neaišku dėl kokių priežasčių Nuotekų valymo kainos už padidėjusią ir savitąją taršą skaičiavimo tvarkos apraše įteisinta, jog kaina nustatoma įvertinus teršalų koncentraciją, bet ne patiektą teršalų kiekį. Taigi kaina nustatoma ne pagal teršalų kiekį (sutvarkytą), bet pagal jų koncentraciją, taigi toks Apraše numatytas reglamentavimas neatitinka LR Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo 34 str. 8 punkto reglamentavimo.

Be to skaičiuojant ir matuojant nuotekų užterštumą koncentracijomis neskaitina taupyti vandens, nes daugelis stengiasi kiek galima daugiau praskiesti nuotekas ir tokiu būdu sumažinti koncentracijas. Pažymėtina, kad teisės aktais reglamentuojant nuotekų tvarkymo santykius mato

LIETUVOS PIENO ŪKIŲ ASOCIACIJA

Luokės g. 73, LT-87140 Telšiai, (adresas korespondencijai: Sedos g.35, LT-87101 Telšiai)
a/s LT504010042800010891, AB DNB bankas, Banko kodas 40100,
Įmonės kodas 180878484, tel. (8-444) 22 391, faks. (8-444) 69 205, el.paštas lpua.info@gmail.com

vienetai yra tonos ar/ir kilogramai. Matuojant nuotekas koncentracija nėra nei informatyvu nei patikima.

Antra, Apraše įrašytos net 84 formulės padidėjusios ir specifinės nuotekų taršos kainai apskaičiuoti formulės neteisingos, pasaulyje nežinomos ir nenaudojamos, specialiai sukurtos vandens tiekėjų užsakymu. Formulės nelogiškos, specialiai sukurtos, kad padidinti nuotekų valymo kainą pramonei – tai nuomonė eksperto, atlikusio Aprašo ekspertizę. Ekspertas dr. Algirdas Bronislovas Matuzevičius recenzavo beveik visų Lietuvos miestų biologinio valymo įrenginių projektus. Aprašo ekspertizės medžiaga buvo įteikta Komisijai.

Eksperto palyginamasis valymo įrenginiuose sulaikyto dumblo (taršos) paskaičiavimas pagal Aprašą ir pasaulyje (bei Lietuvoje) naudojamas formules, projektuojant (ir eksploatuojant) nuotekų valymo įrenginius (pridedamas).

Kuo dar įdomios šios formulės? Pasirodo pagal Komisijos ir vandens tiekėjų sukurtas formules valant gamybines nuotekas dumblo (teršalų) sulaikoma valymo įrenginiuose du kartus daugiau, negu pasaulis iki šiol žinojo.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, jog skaičiuojant susidarysiančio dumblo kiekius (žr. Priedą Nr.1) pagal Aprašo formules matyti, jog visiškai nepagrįstai ir nepateisinamai gaunasi didelį susidarysiančio dumblo kiekius, pvz. 3,16 t/d (pagrindu imami baziniai teršalų rodikliai), tačiau skaičiuojant susidarysiančio pirminio dumblo kiekius pagal pasaulinę skaičiavimo praktiką tokio dumblo teoriškai susidaro ženkliai mažiau (2,1t./d.). Akivaizdu, jog toks neteisingas paskaičiavimas yra naudingas valymo įrengimus valdančioms įmonėms, bet ne paslaugas gaunantiems subjektams. Šių skaičių skirtumai atsiranda dėl to, jog skaičiuojant pagal Aprašo formules, nepagrįstai į skendinčias medžiagas (SM), kaip susidariusio dumblo pagrindą, papildomai įtraukiamas dumblas tariamai susidaręs iš BDS, N, P, (faktiškai gaunasi, jog teršalai dubliuojami ir tokiu būdu didinamas dumblo kiekis), būtent SM ir sudaro iš BDS, N, P susidaręs dumblas.

Siekiant išvengti neteisingumo ir netgi apgaulės tvarkant nuotekas bei nepagrįstai didinant dumblo kiekius, manome, jog Aprašo projektą turi vertinti specialistai ar ekspertai (asmenys turintys specialių žinių) tikslu Aprašas būtų pagrįstas bei teisingas.

Trečia, Komisija Apraše įvardijo specifinę (savitąją) taršą ir kainos paskaičiavimą už ją. Bet ši tvarka prieštarauja Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymui (toliau Įstatymas), tiek galiojančiam, tiek ir naujai priimtam. Apraše bazinė tarša nustatyta 4-iems taršos rodikliams (BDS₇; skendinčioms medžiagoms; azotui ir fosforui). Apraše nurodyta, kad bazinė tarša atitinka didžiausią leistiną buitinių nuotekų užterštumą. Bėda ta, kad buitinių nuotekų užterštumas neapsiriboja įvardintais 4-iais taršos rodikliais. Buitinėse nuotekose yra visos Nuotekų tvarkymo Reglamento 2 priedo B2 dalyje išvardintos medžiagos (plovikliai, riebalai ir kt.) Pagal Komisijos Aprašą už šias medžiagas abonentai privalo mokėti specifinės taršos mokestį, o gyventojai – ne!!! Kodėl? Tai prieštarauja Įstatymo „teršėjas moka“ ir nediskriminavimo principams.

Ketvirta, 2013-05-13 Komisija pakeitė Aprašą galutinai pamindama galiojančio (ir pakeisto) Įstatymų kainodaros principus. Pakeistame Apraše Komisija nusprendė, kad nuotekų

LIETUVOS PIENO ŪKIŲ ASOCIACIJA

Luokės g. 73, LT-87140 Telšiai, (adresas korespondencijai: Sedos g.35, LT-87101 Telšiai)
a/s LT504010042800010891, AB DNB bankas, Banko kodas 40100,
Įmonės kodas 180878484, tel. (8-444) 22 391, faks. (8-444) 69 205, el.paštas lpua.info@gmail.com

faktinio užterštumo nustatymui reikalinga kažkokia tai įranga. Jokie teisės aktai įrangos, faktinės taršos nustatymui, nereglamentuoja. Tokios įrangos nėra Lietuvoje, nėra ir pasaulyje. Pvz. BDS taršos rodiklis nustatoma tik laboratorijoje.

Atsižvelgiant į tai **p r a š o m e** :

- Aprašą koreguoti (taisyti) įvertinus šiame rašte pateiktas pastabas;
- Paveisti atlikti Aprašo ekspertizę toje dalyje, kurioje reglamentuojami (matematinė formulių pagalba) nuotekų tvarkymo santykiai;

PRIDEDAME: Eksperto A.Matuzevičiaus palyginamasis dumblo kiekių paskaičiavimas, 1 lapas.

Pagarbiai,

Lietuvos pieno ūkių asociacijos
vardu,
Administracijos direktorė

Rigilda Baniene

Eksperto A. Matuzevičiaus palyginamasis dumblo kiekių paskaičiavimas

Skaičiuojami dumblo kiekiai pagal aprašą ir pagal pasaulyje (ir Lietuvoje) priimtas formules.

Apie aprašo teisingumą pagal dumblo kiekius galima įsitikinti išnagrinėjus konkretų pavyzdį su nuotekų valykla, turinčia sekančius nuotekų užterštumo parametrus:

$BDS_7 = 350 \text{ mgO}_2/\text{l}$, ($304 \text{ mgO}_2/\text{l}$ pagal BDS_5), $SM = 350 \text{ mg/l}$, $N = 50 \text{ mg/l}$, $P = 10 \text{ mg/l}$, $Q = 10000 \text{ m}^3/\text{d}$.

Nusodinimo trukmė pirminiuose nusodintuvuose 2 valandos, todėl išvalymo efektyvumas: pagal $SM - 60\%$, pagal $BDS_5 - 33\%$, pagal $N - 10\%$, pagal $P - 10\%$.

Pirminio dumblo kiekio paskaičiavimas

Pirminio dumblo kiekis pagal aprašą būtų:

$$V_{\text{pirm.BDS}} = 1,0 \text{ t/d}$$

$$V_{\text{pirm.SM}} = 2,1 \text{ t/d}$$

$$V_{\text{pirm.N}} = 0,05 \text{ t/d}$$

$$V_{\text{pirm.P}} = 0,01 \text{ t/d}$$

Viso: 3,16 t/d.

Pirminio dumblo kiekis pagal pasaulyje (ir Lietuvoje) priimtus skaičiavimus:

$$V_{\text{pirm.}} = 2,1 \text{ t/d.}$$

Reiškia, pagal aprašą pirminio dumblo kiekis padidintas 50 % lyginant su realiu dumblo kiekiu.

Perteklinio dumblo kiekio paskaičiavimas

Perteklinio dumblo kiekis pagal aprašą:

$$V_{\text{pdBDS}} = 1,83 \text{ t/d.}$$

$$V_{\text{pdSM}} = 1,26 \text{ t/d.}$$

$$V_{\text{pdN}} = 0,4 \text{ t/d.}$$

$$V_{\text{pdP}} = 0,08 \text{ t/d.}$$

Viso: 3,57 t/d.

Perteklinio dumblo kiekis pagal pasaulyje (ir Lietuvoje) priimtus skaičiavimus:

$$V_{\text{pdBDS}} = 1,53 \text{ t/d.}$$

$$V_{\text{pd}} = 1,67 \text{ t/d.}$$

Reiškia, pagal aprašą perteklinio dumblo kiekis padidintas 114% lyginant su realiu dumblo kiekiu.

Išvada: pagal padidintus (nerealius) dumblo kiekius visai pramonei Lietuvoje padidinama ir nuotekų valymo kaina.

Pastaba: visos paskaičiavime naudotos formulės yra aprašo ekspertizės medžiagoje.